

คุณภาพบัณฑิตพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี
ตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิต ปีการศึกษา 2561

Quality of Nursing Graduates of Boromarajonani College of Nursing, Ratchaburi
Perceived by the Superiors, Academic Year 2018

รจนารถ ชูใจ*¹

Rojanat Choojai

กมลพร แพทย์ชีพ²

Kamonporn Patcheep

กรรณิการ์ กิจนพเกียรติ³

Kannika Kitnopkiat

Corresponding Author: *Email: crojanat@yahoo.com

(Received: February 7, 2021; Revised: April 10, 2021; Accepted: April 27, 2021)

บทคัดย่อ

วิจัยเชิงพรรณานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจระดับคุณภาพบัณฑิตพยาบาล ที่จบจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี ปีการศึกษา 2561 ตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิต และ 2) สำรวจอัตลักษณ์บัณฑิตพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิต กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 131 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ คุณภาพบัณฑิต และอัตลักษณ์บัณฑิต ร่วมกับเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า

1. คุณภาพบัณฑิตโดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับดี ($\mu=3.90$, $\sigma=0.63$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($\mu= 4.14$, $\sigma=0.65$) รองลงมาได้แก่ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\mu= 3.95$, $\sigma=0.65$) ส่วนด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านทักษะทางปัญญา ($\mu=3.72$, $\sigma=0.67$)

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อคุณภาพบัณฑิตเกือบทุกด้านและต้องการให้พัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์รวมทั้งการเชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติ

ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้อาจจำเป็นต้องส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ครอบคลุมตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทักษะทางปัญญา โดยเน้นให้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพที่สอดคล้องกับบริบทสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ควบคู่กับการเสริมสร้างอัตลักษณ์บัณฑิตของสถาบัน

คำสำคัญ: คุณภาพบัณฑิตพยาบาล การรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิต อัตลักษณ์บัณฑิต

*1, 2, 3 พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี

Registered Nurse (Senior Professional Level), Borommarajonani College of Nursing, Ratchaburi

Abstract

The purpose of this descriptive research were to survey 1) the quality and 2) identity of nursing graduates of Borommarajonani College of Nursing Ratchaburi, perceived by the superior in academic year 2018. The data of 131 subjects were collected through 2-part questionnaire; quality and identity of nursing graduates, while the qualitative data were approached by interview form. The quantitative data were then analyzed for finding percentage, mean, and standard deviation, whereas the qualitative data was analyzed by using content analysis.

The study findings revealed as follows:

1. The overall quality of nursing graduates based on 6 domains of TQF: HEd was at a good level ($\mu = 3.90$, $\sigma = 0.63$), as for considering in each aspect, the highest score was at the domain of moral and ethics ($\mu = 4.14$, $\sigma = 0.65$), followed by the domain of interpersonal skills and responsibility ($\mu = 3.95$, $\sigma = 0.65$). Whereas, the lowest score was at the domain of cognitive skill.

2. As for the qualitative data, it was found that the superior were satisfied with the quality of nursing graduates in almost all aspects and want them to be developed analytical thinking as well as linking knowledge into practice.

Therefore, the learning management process needs to promote desirable characteristics to cover the framework of the National Qualifications Standards for Higher Education, particularly in cognitive skills by focusing the ability to efficiently solve problems according with the changing health contexts along with the graduate identity enhancement.

Keywords: Quality of nursing graduates, Perception of the superiors, Identity of nursing graduates

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาทุกระดับซึ่งเน้นหนักให้ปรับปรุงหลักสูตรและปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาให้คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย และเพื่อให้ผู้ใช้บัณฑิตเกิดความเชื่อมั่นว่าบัณฑิตที่จบจากสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งมีคุณภาพเท่าเทียมกัน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญที่ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมการดำเนินการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF:HEd) เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายเกี่ยวกับมาตรฐานการอุดมศึกษาที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษามี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Office of the Commission on Higher Education,

2018) ทั้งนี้เป้าหมายการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มุ่งเน้นที่ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของผู้เรียน

การศึกษาสาขาพยาบาลเป็นการศึกษาทางวิชาชีพ มีแนวคิดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะเฉพาะ คือ การให้ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอันประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ ความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพและความรู้ในวิชาชีพ ซึ่งรวมไปถึงศาสตร์ที่เกี่ยวข้องบนพื้นฐานของความเอื้ออาทร คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมายวิชาชีพ โดยคำนึงถึงสิทธิของผู้ใช้บริการภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ที่เรียนในหลักสูตรพยาบาลวิชาชีพต้องผ่านการบูรณาการเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลให้กับผู้รับบริการอย่างเหมาะสมองค์รววิชาจึงได้กำหนดกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้สาขาพยาบาลศาสตร์ เพิ่มขึ้นอีก 1 ด้าน คือ ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ รวมเป็น 6 ด้าน (Rujakornkam et al., 2010) สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข มีการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพการพยาบาลให้สอดคล้องกับนโยบายด้านสุขภาพของประเทศและการปฏิรูปการศึกษา และเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม โดยเฉพาะความต้องการพยาบาลในสถานบริการของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทุกระดับทั่วประเทศ ปัจจุบันผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการผู้ควบคุมกำกับหลักสูตรของสถาบันพระบรมราชชนก ได้กำหนดให้เพิ่มการจัดการเรียน การสอนที่เสริมอัตลักษณ์บัณฑิต คือ พฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ (Praboromarajchanok Insititute, Ministry of Public Health, 2012) หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งของสถาบันพระบรมราชชนก

วิทยาลัยพยาบาล ในฐานะสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก มีพันธกิจหลักในการผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพให้กับสังคมโดยเฉพาะในสถานบริการของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพการพยาบาลให้อยู่ในระดับมาตรฐานภายใต้กรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้สาขาพยาบาลศาสตร์ งานบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนจึงได้มีการประเมินคุณภาพบัณฑิตพยาบาลที่จบการศึกษา โดยติดตามอย่างใกล้ชิดเมื่อมีการประกาศใช้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในช่วง 2-3 ปี ซึ่งผลการติดตามที่ผ่านมามีความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพบัณฑิตพยาบาลสูงในด้านพฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ และมีผลประเมินคุณภาพในระดับต่ำ ด้านทักษะทางปัญญาและด้านความรู้ (Jumnian et al, 2012) ซึ่งงานบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนได้ปรับกระบวนการทัศน์ในการจัดการเรียนการสอน และเพิ่มวิธีการสอนที่ต่างไปจากเดิมๆ ทำให้ในปีการศึกษา 2562 ผู้วิจัยสนใจศึกษาการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพบัณฑิตพยาบาลที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2561 ประเด็นความเปลี่ยนแปลงของคุณภาพบัณฑิตจากปีที่ผ่านมา โดยใช้การประเมินตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้สาขาพยาบาลศาสตร์ 6 ด้าน และด้านอัตลักษณ์ของนักศึกษาพยาบาลที่ว่า “การบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์” เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงคุณภาพบัณฑิตและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

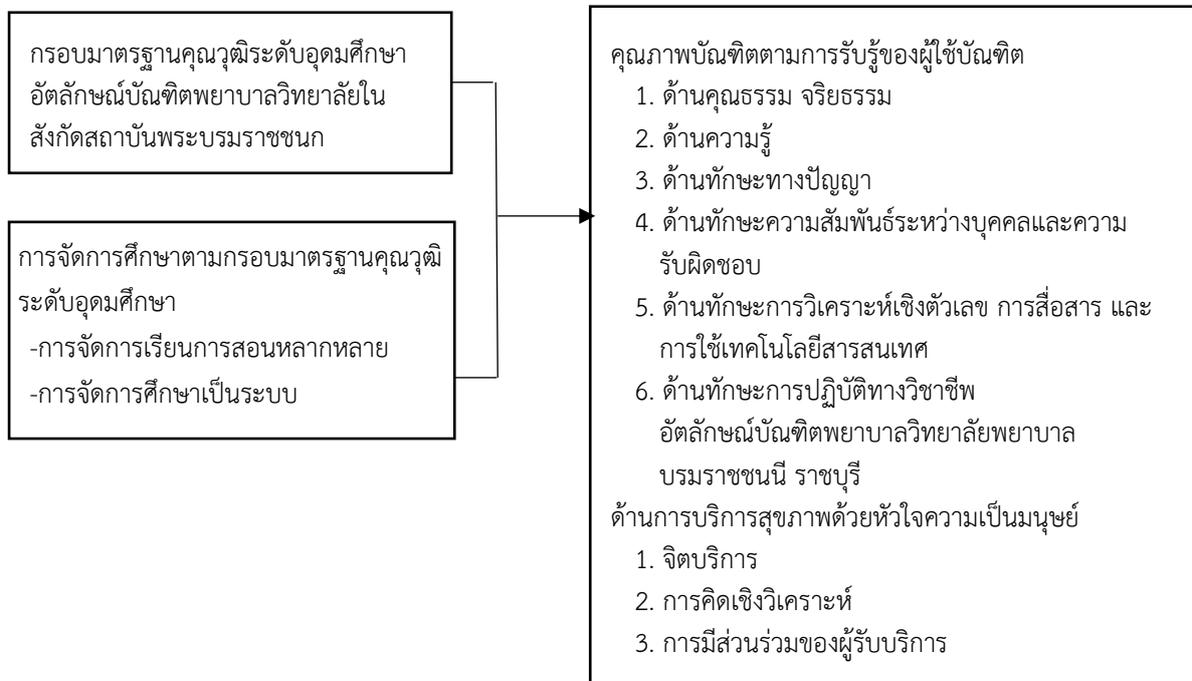
ระดับคุณภาพบัณฑิตพยาบาลและอัตลักษณ์บัณฑิตพยาบาลที่จบจากวิทยาลัยพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิตอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจระดับคุณภาพบัณฑิตพยาบาล ที่จบจากวิทยาลัยพยาบาลที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิต
2. เพื่อสำรวจอัตลักษณ์บัณฑิตพยาบาลที่จบจากวิทยาลัยพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิต

กรอบแนวคิดการวิจัย

การจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลเน้นการจัดการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาฉบับแก้ไข พ.ศ.2552 ซึ่งกำหนดให้มีการจัดการเรียนที่หลากหลายอย่างมีระบบตลอดการศึกษาตั้งแต่รับเข้าจนจบการศึกษาส่งผลให้บัณฑิตพยาบาลมีคุณลักษณะครบถ้วนครอบคลุม 6 ด้าน คือ 1) คุณธรรม จริยธรรม 2) ความรู้ 3) ทักษะทางปัญญา 4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 6) ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ และ 7) อัตลักษณ์บัณฑิตพยาบาล กรอบแนวคิดการวิจัยแสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) เพื่อศึกษาคุณภาพบัณฑิตพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิต

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ผู้ใช้บัณฑิตที่อยู่ในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพที่ เป็นผู้บังคับบัญชาในระดับต้น ขึ้นไปของบัณฑิตพยาบาลที่จบการศึกษา ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 143 คน

กลุ่มตัวอย่าง การศึกษานี้ใช้ศึกษาจากกลุ่มประชากร คือ ผู้บังคับบัญชาาระดับต้นของบัณฑิตพยาบาลที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2561 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต รุ่น 33 ที่ผ่านการปฏิบัติงานการพยาบาลในสถานบริการสุขภาพนั้นๆ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 131 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มที่เป็นผู้บังคับบัญชาาระดับต้นของบัณฑิตพยาบาล จำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย โรงพยาบาลชุมชน จำนวน 6 คน โรงพยาบาลทั่วไป จำนวน 8 คน และโรงพยาบาลระดับศูนย์ จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามผู้ใช้บัณฑิตเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิต ที่ส่วนพัฒนาการศึกษาสถาบันพระบรมราชชนกจัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือกลาง ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่งปัจจุบัน ประเภทโรงพยาบาล และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 แบบประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบคุณวุฒิตามมาตรฐานการศึกษา เป็นแบบมาตราประเมินค่า (Likert scale) 5 ระดับ ที่ส่วนพัฒนาการศึกษาสถาบันพระบรมราชชนกจัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือกลาง จำนวน 35 ข้อ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 8 ข้อ ด้านความรู้ จำนวน 6 ข้อ ด้านทักษะทางปัญญา จำนวน 6 ข้อ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ จำนวน 5 ข้อ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 ข้อ ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบประเมินพฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์เป็นแบบประเมินที่ส่วนพัฒนาการศึกษาสถาบันพระบรมราชชนกจัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือกลาง จำนวน 43 ข้อ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ จิตบริการ (Service Mind) จำนวน 16 ข้อ การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) จำนวน 17 ข้อ และการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ (Participation) จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ประเด็นคุณภาพบัณฑิต และอัตลักษณ์บัณฑิต จำนวน 2 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่สร้างส่วนพัฒนาการศึกษาสถาบันพระบรมราชชนกจัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือกลาง ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยจึงตรวจสอบความเที่ยงของแบบประเมินคุณภาพบัณฑิตมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.88 และแบบประเมินอัตลักษณ์บัณฑิต เท่ากับ 0.86 ส่วนแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. สสำรวจรายชื่อผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต รุ่น 33 ปี ซึ่งจบการศึกษาปี 2561 ที่ปฏิบัติงานการพยาบาลในสถานบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 143 คน
2. ประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดของผู้สำเร็จการศึกษาในเดือนเมษายน พ.ศ.2563 เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยและแจ้งวันนัดหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขอความร่วมมือผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาที่จบปฏิบัติงานครบ 1 ปี เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม และส่งแบบสอบถามกลับทางไปรษณีย์มายังวิทยาลัยภายใน 4 สัปดาห์หลังได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้วจึงตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล
4. เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสนทนากลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับเหนือกว่าหนึ่งชั้นของผู้สำเร็จการศึกษาในประเด็นคุณภาพบัณฑิตพยาบาลและอัตลักษณ์ของบัณฑิตแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิต คำนวณโดยใช้สถิติร้อยละ
2. ข้อมูลคุณภาพบัณฑิตพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษา 6 ด้าน และการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ 3 ด้านนำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เรื่อง “คุณภาพบัณฑิตพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี ตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิต ปีการศึกษา 2561” งานวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี การรับรองเลขที่ COA No.007-2020 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2563 โดยก่อนการตอบแบบสอบถามผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดและให้กลุ่มตัวอย่างลงนามยินยอมก่อนตอบทุกคน

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปผู้ใช้บัณฑิต พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่เป็นหญิงร้อยละ 97.7 มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี มากที่สุดร้อยละ 68.7 โดยปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.9 ปฏิบัติหน้าที่ในโรงพยาบาลศูนย์มากที่สุด ร้อยละ 58.8 และปฏิบัติงานในตำแหน่งมากกว่า 20 ปี มากที่สุด ร้อยละ 46.6
2. ค่าเฉลี่ยคุณภาพบัณฑิตพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิตโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\mu=3.90$, $\sigma=0.63$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu= 4.14$, $\sigma=0.65$) รองลงมาคือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\mu = 3.95$, $\sigma=0.65$) ส่วนด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านทักษะทางปัญญา ($\mu=3.72$, $\sigma=0.67$) และด้านที่ต่ำรองลงมา ได้แก่ ด้านความรู้ ($\mu = 3.78$, $\sigma=0.65$) ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับคุณภาพบัณฑิตตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิต ($N = 131$)

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์	μ	σ	ระดับคุณภาพบัณฑิต
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.14	0.65	ดี
2. ด้านความรู้	3.78	0.65	ดี
3. ด้านทักษะทางปัญญา	3.72	0.67	ดี
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	3.95	0.65	ดี
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.81	0.61	ดี
6. ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	3.92	0.62	ดี
รวม 6 ด้าน	3.90	0.63	ดี

3. พฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจมนุษย์ตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\mu=4.21$, $\sigma=0.47$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จิตบริการ ($\mu = 4.45$, $\sigma=0.44$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ การคิดเชิงวิเคราะห์ ($\mu= 4.03$, $\sigma=0.54$) ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และด้านพฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ($N = 131$)

พฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์	μ	σ	ระดับคุณภาพบัณฑิต
1. จิตบริการ (Service Mind)	4.45	0.44	ดี
2. การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking)	4.03	0.54	ดี
3. การมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ (Participation)	4.14	0.56	ดี
รวม 3 ด้าน	4.21	0.47	ดี

4. ในส่วนของข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม เป็นการรับรู้คุณภาพการทำงานของบัณฑิตพยาบาล ตามการพบเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลระดับต่างๆ ต่อคุณภาพบัณฑิตพยาบาล ที่สำเร็จ การศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตตามกรอบคุณวุฒิมาตรฐานการศึกษา 6 ด้าน และพฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ 3 ด้าน ซึ่งเมื่อวิเคราะห์คุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิทั้ง 6 ด้าน พบว่า ผู้บังคับบัญชาพอใจการปฏิบัติงานทุกด้านโดยเฉพาะด้านจริยธรรมความอ่อนน้อมถ่อมตน การใช้เทคโนโลยี และปฏิบัติการพยาบาล ด้านที่ต้องการให้มีการพัฒนาเพิ่มขึ้น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการทำวิจัย และนวัตกรรม การเชื่อมโยงความรู้ที่เรียนมานำสู่การปฏิบัติมากขึ้น สำหรับด้านอัตลักษณ์บัณฑิตที่โดดเด่น คือ การมีจิตบริการช่วยเหลืองานบน word ได้ดีอ่อนน้อมถ่อมตน สุภาพต่อคนรอบข้าง และที่ต้องพัฒนาคือการคิดวิเคราะห์โดยเฉพาะประเด็นการเชื่อมโยงความรู้มาใช้ให้สอดคล้องกับบริบทผู้รับบริการ จึงเห็นได้ว่าข้อมูลในเชิงคุณภาพมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณดังมีรายละเอียดดังนี้

“น้องใหม่มีสัมมาคารวะดี ความรู้ก็ดี มีความเข้าใจในศาสตร์วิชาชีพดี แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ระดับหนึ่ง มีความรับผิดชอบในงานที่มอบหมายให้ เสนอตัวช่วยเหลืองานโดยไม่ต้องขอ ให้การพยาบาลผู้ป่วยดี สนใจ และเอาใจใส่คนไข้ ทักษะทางเทคโนโลยีดีมาก”

“น้องขึ้นปฏิบัติงานตรงเวลา และมีจิตเมตตาในการให้บริการผู้ป่วย มีบ้างที่ขาดความมั่นใจในการให้การพยาบาลที่ซับซ้อน แต่มีความพยายามในการศึกษาหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ และเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้ดี ให้ความช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดีสามารถนำข้อมูลสารสนเทศมาให้การพยาบาลได้ การทำหัตถการที่ยากๆ ยังต้องทำร่วมกับพี่พยาบาล ภาพรวมคือน้องเรียนรู้ง่ายและเต็มใจทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน”

“น้องมีความเสียสละและอุทิศตนช่วยเหลือ ward ดี เอาใจใส่ในการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเองจากปัญหาที่พบในการทำงาน และพร้อมรับคำสั่งแนะตลอดเวลา คิดวิเคราะห์ใช้เหตุผลได้ดี มีไหวพริบดี การสื่อสารขณะส่งเวรมีพัฒนาการดีขึ้นเรื่อยๆ ฟังแล้วเข้าใจ”

“น้องเข้าใจในสิทธิของผู้ป่วยสามารถให้คำแนะนำสิทธิแก่ผู้ป่วยและญาติได้ ใช้สารสนเทศทางการพยาบาลได้ดี สามารถนำ conference ได้ดี แต่ควรเพิ่ม evidence base practice น้องมีวิธีการแก้ปัญหาสอดคล้องกับผู้ป่วยได้ดี ให้การพยาบาลด้วยความเอื้ออาทร ทำงานเข้ากับพี่ได้ดี อ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักความเป็นรุ่นพี่รุ่นน้อง ใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมได้คล่องแคล่ว สิ่งที่น้องต้องพัฒนาคือการใช้เครื่องมือทางการแพทย์ เช่น EKG , Insurin pump, Ventilator และ EKG monitor”

“น้องๆ ที่จบมาก็ดีทุกคน มีความรับผิดชอบในงานที่ทำ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีความรู้ดี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีภาวะผู้นำ แต่อยากให้น้องพัฒนาด้านความรู้เฉพาะทางใน ward ที่น้องทำ รวมทั้งเพิ่มทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การทำนวัตกรรมและวิจัย และเพิ่มทักษะปฏิบัติการพยาบาลชั้นสูง”

“น้องบางคนยังคำนวณไม่เก่ง ต้องพัฒนาด้านนี้แต่น้องมีความตั้งใจที่จะเรียนรู้ สนใจความรู้ใหม่ ๆ น่าจะพัฒนาไม่ยาก เพิ่มการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง เพิ่มความเข้มข้นของงานมากขึ้น ผูกการคิดวิเคราะห์บ่อยๆ พัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษจะดีมาก ที่ผ่านมายังไม่พบการปฏิบัติงานที่ผิดพลาด”

“รู้สึกพอใจการทำงานของน้อง ๆ มีความกระตือรือร้น ประพฤติตัวดี นำองค์ความรู้มาปฏิบัติงานได้ดี ชี้นำเล็กน้อยก็สามารถเข้าใจได้รวดเร็ว ทำงานกับพี่ๆ งานขององค์กรสำเร็จจุล่ง ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นประโยชน์กับตนเองและหน่วยงานได้ดี ต่อไปน้องจะเก่งขึ้นเมื่อเวลาผ่านไปเพราะตอนนี้ก็อยู่ในช่วงสั่งสมประสบการณ์”

อภิปรายผล

ผลการประเมินคุณภาพบัณฑิตพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิต ปีการศึกษา 2561 อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยคุณภาพบัณฑิตพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิตโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\mu=3.90$, $\sigma=0.63$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu= 4.14$, $\sigma=0.65$) รองลงมา คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\mu=3.95$, $\sigma=0.65$) ส่วนด้านที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทักษะทางปัญญา ($\mu=3.72$, $\sigma=0.67$) และด้านที่ต่ำรองลงมา ได้แก่ ด้านความรู้ ($\mu=3.78$, $\sigma=0.65$) อธิบายได้ว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตปี 2555 สรุปได้ว่าการพยาบาลเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลกับผู้ใช้บริการบนพื้นฐานการดูแลแบบเอื้ออาทรเชิงวิทยาศาสตร์ ร่วมกับความเอื้ออาทรเชิงความเป็นมนุษย์ รวมทั้งศาสตร์ที่เกี่ยวข้องบูรณาการในการดูแลสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน เป็นหลักสำคัญที่นำมาใช้ในการปลูกฝังแก่นักศึกษา จึงใช้การเรียนการสอนที่เน้นหัวใจความเป็นมนุษย์ ซึ่งสาระที่สำคัญเน้นคุณธรรมมาตลอด โดยการจัดการเรียนการสอนตลอดหลักสูตรของบัณฑิตรุ่นนี้เน้นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ชุมชนเป็นฐานมาตั้งแต่ชั้นปี 1- 4 นักศึกษาจึงมีความใกล้ชิดกับคนทุกกลุ่มวัย เมื่อสำเร็จเป็นบัณฑิตจึงสร้างความสัมพันธ์และทำงานกับผู้อื่นได้ง่ายเพราะเป็นเรื่องคุ้นชินสอดคล้องกับการวิจัยของพิทยา แก้วสารและคณะ (Kaewsan et al., 2016) ศึกษาการพยาบาลด้วยระบบทางไกลกับมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาบัณฑิตพยาบาล พบว่า บัณฑิตพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) มีผลการประเมินความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับ คือ ด้านที่มีด้านคุณธรรม จริยธรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($M=4.37$, $SD=0.57$) รองลงมา คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($M=4.14$, $SD=0.59$) และด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ ($M = 4.11$, $SD=0.58$)

สำหรับด้านที่ได้คะแนนเฉลี่ยคุณภาพต่ำสุด คือ ด้านทักษะทางปัญญา ($\mu = 3.72$, $\sigma=0.67$) รองลงมาคือ ด้านความรู้ ($\mu=3.78$, $\sigma=0.65$) อธิบายได้ว่า บัณฑิตมีปัญหาเรื่องกระบวนการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นความสามารถในการจำแนกองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น (Charoenwongsak, 2013) จึงจำเป็นต้องใช้ความรู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามาเป็นองค์ประกอบในการคิด ถ้าขาดความรู้ อาจไม่สามารถวิเคราะห์หาเหตุผลได้ว่าเหตุใด

จึงเป็นเช่นนั้น การพัฒนาทักษะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อผู้นั้นต้องช่างสืบค้นและเรียนรู้ ประกอบกับทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์เป็นการคิดในระดับสูงต้องใช้เวลาในการฝึกฝนและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ โดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี ได้วางแนวทางพัฒนาทักษะทางปัญญาโดยให้เพิ่มความเข้มข้นการสอนที่เน้นพัฒนาทักษะทางปัญญาด้วยการวางแผนให้ผู้สอนใช้กระบวนการสะท้อนคิดในรายวิชาทั้งภาคทฤษฎี ภาคทดลองและภาคปฏิบัติด้วยการใช้พลังคำถาม (power question) การให้นักศึกษาออกแบบนวัตกรรมในการช่วยเหลือผู้รับบริการหรืออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ซึ่งผลลัพธ์ทักษะทางปัญญาในปีนี้เพิ่มจากปีที่ผ่านมาแม้จะไม่มากแต่ต้องพัฒนาทักษะด้านนี้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ ทุ่มเชื้อ และคณะ (Choojai, 2019; Thumsoue et al., 2013) ที่พบว่าบัณฑิตพยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี มีระดับคุณภาพบัณฑิตต่ำในด้านทักษะทางปัญญา ($M = 3.81, SD = 0.30$) รองลงมาด้านความรู้ ($M = 3.82, SD = 0.24$) ซึ่งจากการที่นักศึกษาขาดทักษะการคิดวิเคราะห์และจึงส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยทักษะทางปัญญามีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด

ค่าเฉลี่ยคุณภาพบัณฑิตด้านพฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\mu = 4.21, \sigma = 0.47$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จิตบริการ (service Mind) ($\mu = 4.45, \sigma = 0.44$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ การคิดเชิงวิเคราะห์ (analytical Thinking) ($\mu = 4.03, \sigma = 0.54$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิตาพร ทับทิมศรีและคณะ (Tubtimsri et al., 2019) ศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและอัตลักษณ์ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความถี่ของการแสดงพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของ ผู้สำเร็จการศึกษา ด้านจิตบริการ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($M = 4.38, SD = 0.45$) ส่วนด้านการคิดวิเคราะห์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($M = 4.09, SD = 0.56$) ที่เป็นเช่นนี้เพราะวิทยาลัยได้จัดการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหาสาระในห้องเรียนมาเป็นการจัดการเรียนที่เป็นสภาพจริงให้นักศึกษาได้เห็นชีวิตจริงผู้รับบริการในบริบทของเขาเห็นทุกข์ของผู้รับบริการ เกิดความเข้าใจและให้การช่วยเหลือโดยไม่หวังผลตอบแทน นอกจากนี้งานการสอนร่วมกับงานพัฒนานักศึกษาได้จัดกิจกรรมจิตอาสารายวิชาทฤษฎีให้มีการบูรณาการกับโครงการพัฒนาจิตอาสา กลับไปทำกิจกรรมสำนึกกรักบ้านเกิด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงาน

1. ส่งเสริมคุณลักษณะของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลให้มีคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่องในรูปแบบของความร่วมมือระหว่างการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนและการจัดกิจกรรมพัฒนาควบคู่กันไปแก่นักศึกษาทุกชั้นปีอย่างเข้มข้น
2. งานบริหารหลักสูตรควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอน ที่ใช้กระบวนการวิจัย/การสร้างและพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนเป็นฐานในการเรียนรู้ในรายวิชาที่เหมาะสมและต่อเนื่องทุกชั้นปี ให้ความสำคัญของเนื้อหา นอกเหนือจากรายวิชาการวิจัยที่เรียนในชั้นปีที่ 3
3. ควรสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการสะท้อนคิด วิธีการสอนที่หลากหลายรูปแบบเพิ่มขึ้นในรูปแบบสะท้อนคิดใหม่ๆ เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

4. วิทยาลัยควรมีการจัดการความรู้เรื่องทักษะการคิด เวทีแข่งขันการคิดเก่งคิดดีของนักศึกษาแต่ละชั้นปี เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาทางการพยาบาล รวมถึงการตกลึกความรู้เข้มข้นภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนในแต่ละปีการศึกษาแก่นักศึกษาพยาบาล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยผลการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์ที่ส่งเสริมทักษะทางปัญญาของนักศึกษา

References

- Charoenwongsak, K. (2013). *Creative thinking*. (9th ed.) Bangkok: Success Media. (in Thai)
- Choojai, R., et al. (2019). *Quality of nursing graduates of Boromarajonani College of Nursing, Ratchaburi towards perception of superior, academic Year 2017*. Prabpromrajchanok Institute, Office of the Permaneny Secretary Ministry of Public Health. (in Thai)
- Jamnian, M., et al. (2012). *The satisfaction of the superiors towards the quality among nursing graduates in Bachelor of Nursing Science Program in academic year, 2011*, Boromarajonani College of Nursing, Ratchaburi under the jurisdiction of Praboromarajchanok Institute, Ministry of Public Health. (in Thai)
- Kaewsan, P., et al. (2016). Distance learning and Thailand Qualifications Framework in nursing education, *Journal of the Association of Researchers*, 21(2), 123-134. (in Thai)
- Ministry of Education, Office of the National Higher Education Commission. (2009). Thailand Qualifications Framework, Bachelor in Nursing Science, 2009. Royal Thai Government Gazette, page 43, volume 127. Retrieved from <http://www.mua.go.th/uses/tqf-hed/news/pdf> (in Thai)
- Praboromarajchanok Insititute, Ministry of Public Health. (2012). *Bachelor of Nursing Science (Curriculum Revision 2012)*. Praboromarajchanok Insititute, Ministry of Public Health. (in Thai)
- Rujakornkarn, D., et al. (2010). *Curriculum development guidelines in accordance with Thailand Qualifications Framework, Bachelor of Nursing Science Program*. Mahasarakham: Apichat Publishing. (in Thai)
- Tubtimsri, V., et al. (2019). The desired characteristic of graduates for Thailand Qualifications Framework and identities of the graduates in Bachelor of Nursing Science Program from Boromarajonani College of Nursing, Bangkok, as perceived by their supervisors. *Journal of Boromarajonani College of Nursing, Bangkok*, 35(1), 253-263. (in Thai)
- Thumsoue, S., et al. (2013). The evaluation of graduate quality according to Thailand Qualifications Framework for Higher Education in academic year 2010-2011 at Boromarajonani College of Nursing, Saraburi. *Journal of Health Science Research*, 7(2):10-17. (in Thai)